

Declaració per posar pau a Babel

Aquest dijous es rubricarà a Barcelona la Declaració Universal de Drets Lingüístics, que en el futur podria ser complementària de la Declaració dels Drets Humans de l'ONU. EL TEMPS avança fragments de la penúltima versió del document.

Barcelona acull durant els dies 6, 7 i 8 de juny, la Conferència Mundial de Drets Lingüístics, organitzada pel PEN Internacional i pel CIEMEN. En aquest fòrum més de cent entitats (entre ONG i centres PEN) de tot el món rubricaran la Declaració Universal dels Drets Lingüístics. A més de la signatura de la Declaració, la Conferència de Barcelona servirà per lliurar el document a la UNESCO, també signant de l'acta, perquè aquesta arribi a l'ONU i es converteixi en un complement de la Declaració Universal de Drets Humans. EL TEMPS ha tingut accés al penúltim esborrany de la Declaració. Per a la versió final, que no es coneixerà fins dijous, es mantenen les idees generals, però s'hi han fet lleugeres modificacions per no ferir cap sensibilitat.

La Declaració s'obre amb uns preliminars que recullen la jurisprudència internacional sobre els drets lingüístics, considerant-los indissolublement col·lectius i individuals. També recorden tots els fòrums internacionals que han demanat l'elaboració d'una Declaració de Drets Lingüístics, "que permeti de corregir els desequilibris lingüístics de manera que assegurui el respecte i el ple desplegament de totes les llengües i que estableixi els principis d'una pau lingüística justa i equitativa...".

Seguidament hi ha el Preàmbul, que dona les raons del perquè la Declaració parteix de les comunitats lingüístiques i no dels estats, i de la necessitat de defensar-les des d'una perspectiva política,

econòmica i cultural: "les amenaces que, en el moment actual, pressionen les comunitats lingüístiques sigui per la manca d'autogovern, per una demografia limitada o dispersa, per una economia precària, per una llengua no codificada o per un model cultural oposat al predominant, fan que moltes llengües no puguin sobreviure..."

Per acotar els conceptes utilitzats en el document, a continuació ve

El fet més important de la Declaració és que té per subjecte principal la comunitat lingüística, no l'estat.

el Títol Preliminar, que defineix la comunitat lingüística com "tota societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'autoidentifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna com a mitjà normal d'intercomunicació entre els seus membres. Amb la denominació de llengua pròpia d'un territori es fa referència a l'idioma de la comunitat històricament establerta en aquest espai". D'una altra banda també defineix el grup lingüístic: "tota

col·lectivitat humana que comparteix una mateixa llengua i que es troba assentada en l'espai territorial d'una altra comunitat lingüística, però sense una historicitat equivalent". També en aquest apartat s'estableixen els drets personals inalienables, que són, entre altres: "el dret a l'ús privat de la llengua, el dret a l'ús del propi nom, el dret a relacionar-se i associar-se amb altres membres de la comunitat lingüística d'origen, el dret a mantenir i desenvolupar la pròpia cultura". Alhora, en aquest Títol la Declaració "considera que les persones que s'estableixen en el territori d'una comunitat lingüística diferent de la pròpia tenen el dret i el deure de mantenir-hi una relació d'integració. La integració s'entén com una ressocialització d'aquestes persones en la societat que les acull, de manera que conservin les seves característiques culturals d'origen, però comparteixin amb la comunitat receptora prou referències..." Abans de passar al Títol Primer, el document remarca la igualtat de totes les llengües i exclou "que una llengua pugui ser considerada pròpia d'un territori únicament pel fet de ser l'oficial de l'estat..."

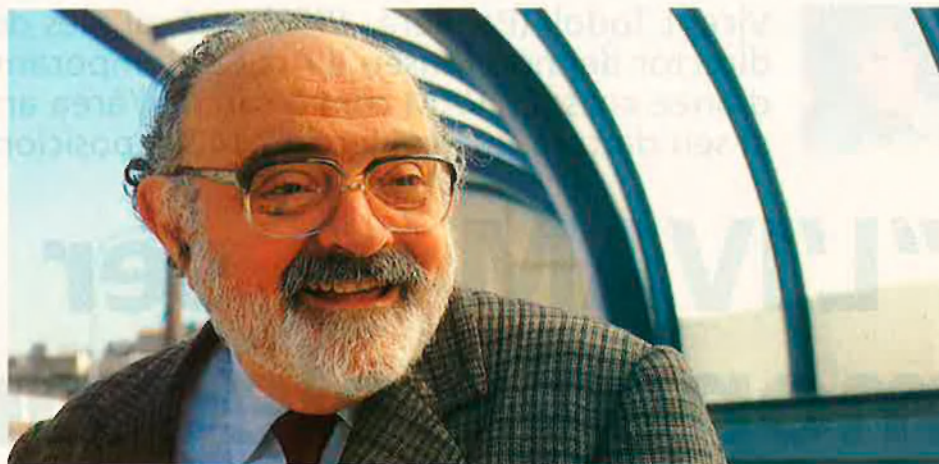
El Títol Primer fa referència a la interrelació entre dret individual i col·lectiu: "la llengua és un instrument de comunicació utilitzat pels individus, però és col·lectivament que es constitueix i es fa disponible per a cadascú al si d'una comunitat". També diu els drets de les comunitats lingüístiques, en àmbits públics i privats, i en la conservació i promoció de la llengua.

Àmbits concrets. A partir del Títol Segon la declaració aborda cinc àmbits del règim lingüístic general, repartits en 6 seccions: Administració pública i òrgans oficials, Ensenyament, Onomàstica, Mitjans de comunicació i noves tecnologies, Cultura i Àmbit socioeconòmic. Pel que fa a Administració pública, de bon principi marca "tota comunitat lingüística té el dret que la seva llengua sigui utilitzada com a oficial dins el seu territori", amb tot el que això implica respecte al dret de l'individual-col·lectiu davant l'administració. A més, explicita que "les Assemblees de representants supraterritorials que abracen un territori més ampli, amb més d'una llengua territorialment històrica, han de tenir-les totes com a llengües oficials".

Pel que fa a la Secció Ensenyament, s'enumeren els drets de la comunitat lingüística a aprendre en tots els aspectes la pròpia llengua. La Secció Onomàstica posa especial èmfasi en els topònims: "Tota comunitat lingüística té el dret de preservar la toponímia autòctona, i aquesta no pot ser suprimida, alterada o adaptada arbitràriament". Respecte a la Secció Mitjans de Comunicació i noves tecnologies, els articles fan referència al dret de la comunitat a "decidir quin ha de ser el grau de presència de la seva llengua" en tots els mitjans, així com l'accés a aquests. Aquesta Secció també recorda la igualtat en el tracte de les llengües "en els continguts dels mitjans de comunicació d'arreu del món".

Ja en la Secció de Cultura, la Declaració esmenta, entre més, el dret a donar suport "a les activitats d'aprenentatge als estrangers o de traducció, doblatge, post-sincronització i subtítulatge". També explicita el dret de tota comunitat lingüística a fer "que la llengua pròpia del territori figurei en un lloc prioritari en les manifestacions i serveis culturals".

Finalment, en l'Àmbit socioeconòmic és dona rellevància al dret de tota comunitat lingüística "a una presència predominant de la seva llengua en la publicitat, la retolació, la senyalització exterior

Dalt, Jordi Sarsanedas, president del Centre Català del PEN. A sota, Aureli Argemí, president del CIEMEN. Aquestes dues entitats són les impulsores de la Declaració.

i en el conjunt de la imatge del país", així com el dret "a gaudir en la seva llengua d'una informació completa, tant oral com escrita, sobre els productes i serveis que proposen els establiments comercials del territori, com ara les instruccions d'ús, les etiquetes, els llistats d'ingredients..."

Els darrers articles de la Declaració contenen les Disposicions Transitòries i Finals. Les Transitòries insten els poders públics "a prendre totes les mesures oportunes per a l'aplicació dels drets proclamats", de la mateixa manera que vetllaran "perquè les autoritats, les organitzacions i les persones concernides siguin informades dels drets i deures correlatius que es desprenen d'aquesta Declaració". En les Disposicions Finals, proposa crear el "Consell de les Llengües al si de les Nacions Unides", com també una "Comissió Mundial de Drets Lingüístics de naturalesa no oficial i de caràcter consultiu".

Un cop la declaració definitiva haurà estat rubricada, dijous, començarà el procés cap a l'ONU. No ha estat fàcil, perquè fins al darrer moment hi ha hagut modificacions, però tot indica que dijous serà el gran dia dels drets lingüístics. Amb la Declaració, ara es tracta d'aconseguir que es realitzi un protocol intergovernamental dels estats de l'ONU, i que sigui complementari de la Declaració Universal dels Drets Humans per a totes les

llengües del món, sense distincions.

Aquesta missió s'ha convertit en el gran objectiu del Centre Internacional del PEN, tota una fita pel que significa la desequilibrada Torre de Babel planetària.

Oriol Cortacans

